

Reactie Geothermie Nederland op Kamerbrief ‘Stand van zaken geothermie (aardwarmte)’

Op 1 oktober 2024 heeft de minister een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de stand van zaken rondom geothermie. Geothermie Nederland stelt de aandacht voor de in de brief genoemde thema's op prijs. Tegelijkertijd missen we een aantal cruciale punten voor de sector in de brief: de noodzakelijke versnelling, opschaling en een passend financieel instrument. Willen we de klimaatdoelen halen is een florerende geothermie sector essentieel om Nederland te voorzien van duurzame warmtebronnen.

1. Opschaling van geothermieprojecten: noodzakelijke versnelling

De doelstelling om in 2030 15 PJ aan warmte op te wekken met geothermie is wat aan de lage kant. Zoals ook in de brief wordt erkend, blijft de huidige voortgang achter bij de verwachtingen. Met een productie van 6,8 PJ in 2022, en een nagenoeg gelijkblijvende productie in 2023, is het evident dat de sector samen met de overheid de beoogde versnelling nog niet heeft bereikt.

Er is een structurele aanpak nodig om voorbeeldprojecten op te schalen en sneller van de grond te krijgen. We zien ook veel meerwaarde in een clusteraanpak zoals in de regio Rijnland vorm heeft gekregen. Het gaat daarbij niet alleen om nieuwe geothermieprojecten, maar ook om het stimuleren van uitbreidingen op bestaande projecten. EBN speelt hierbij een belangrijke rol door de financiële haalbaarheid te ondersteunen, maar we zien dat de huidige participatie van EBN niet toereikend is om de gewenste groei te bewerkstelligen. Het creëren van een consistent beleid, duidelijke richtlijnen en ondersteuning van succesprojecten is essentieel.

2. Vergunningstrajecten: eenvoud en voorspelbaarheid noodzakelijk

Het vergunningenproces blijft een van de grootste knelpunten binnen de sector. Hoewel de wijziging van de Mijnbouwwet een belangrijke stap is geweest, ervaren onze leden nog steeds te veel vertraging door complexe en onvoorspelbare vergunningstrajecten. In de brief benoemt de minister dat sinds de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet op 1 juli 2023 enkele vergunningen zijn verleend, maar het aantal is onvoldoende om de sector significant te versnellen.

Het Traffic Light System (TLS) en het verplichte seismische risicobeheersplan (SRB) vormen belangrijke instrumenten voor het beheersen van risico's op seismiciteit. Geothermie Nederland ondersteunt deze maatregelen, maar wij dringen erop aan dat de implementatie van het TLS, zoals per juli 2024 is ingevoerd, in de praktijk zo efficiënt mogelijk verloopt. Dit systeem moet niet leiden tot overmatige administratieve lasten voor operators, wat kan resulteren in extra vertragingen.

3. Noodzaak voor een nieuw financieel instrument: maatwerk voor geothermie

Een van de meest urgente behoeften binnen de sector is een nieuw financieel instrument dat specifiek is toegesneden op geothermie. De huidige SDE++-regeling blijkt in veel gevallen niet geschikt voor geothermieprojecten, zoals ook blijkt uit het beperkte aantal aanvragen voor diepe geothermie in 2023 (slechts zeven). De lange terugverdientijd van geothermieprojecten en de hoge initiële investeringen vragen om een aangepaste financiële benadering.

Geothermie Nederland pleit voor de invoering van een specifieke garantieregeling (de RNES zal stoppen) en een CAPEX subsidie dat operators helpt om de hoge exploratie- en ontwikkelingsrisico's te mitigeren. Een dergelijke regeling moet niet alleen gericht zijn op grote, diepe geothermieprojecten, maar ook op kleinschaligere projecten die cruciaal zijn voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Een goed voorbeeld hiervan is de mogelijkheid om in te voeden op bestaande warmtenetten, zoals in stedelijke gebieden.

Naast deze instrumenten, vragen wij om een financieringsstructuur die ruimte biedt voor innovaties en de ontwikkeling van nieuwe technologieën. Gezien de potentie van geothermie, zowel in de landbouw als in de bebouwde omgeving, zou een fonds dat zich richt op innovatie in boringen, pomptechnieken en exploratiemethoden een enorme stimulans kunnen zijn.

4. Onderzoek en dataverzameling: SCAN als cruciaal instrument

Geothermie Nederland waardeert de voortzetting van het SCAN-programma en de recent uitgevoerde diepboringen, zoals de boring in Amstelland en de geplande boring in Oss. Deze onderzoeken zijn essentieel voor het verkrijgen van betrouwbare gegevens over de ondergrond in gebieden waar weinig data beschikbaar is. Wij zijn verheugd te lezen dat SCAN 4 zich richt op verdere dataverzameling op lokaal niveau.

5. Veiligheid en schadeafhandeling: vertrouwen van de maatschappij

Veiligheid blijft een cruciaal aspect voor het slagen van geothermie in Nederland. In uw brief benoemt u het nieuwe Traffic Light System, dat voorziet in een duidelijke respons op mogelijke bodemtrillingen. Geothermie Nederland staat achter deze industriestandaard, maar wij wijzen erop dat het van belang is dat operators en overheden adequaat worden ondersteund in de implementatie en toepassing ervan. Daarnaast blijft communicatie met omwonenden essentieel, om het vertrouwen in de sector te waarborgen.

Voor schadeafhandeling zijn wij voorstander van een centraal beheerd fonds dat een snelle en adequate compensatie garandeert in het geval van schade, waarbij het risico niet uitsluitend bij individuele operators ligt. Dit vergroot het vertrouwen van zowel operators als de samenleving in de ontwikkeling van geothermie.

6. Conclusie: gezamenlijk richting een duurzame toekomst

Om de klimaatdoelen te behalen is een vitale en florerende Geothermie sector essentieel. Dit vraagt om verdere opschaling van projecten, een eenvoudiger en voorspelbaarder vergunningensysteem, en een nieuw financieel instrument dat specifiek is toegesneden op de unieke karakteristieken van geothermie. Samenwerking tussen overheid, markt en wetenschap is cruciaal om geothermie te verankeren als pijler van de Nederlandse energietransitie.

Met vriendelijke groet,

Janine Verweij

Geothermie Nederland